

Best man vera sum er — ella ...?

Frá ungu dögum mínum havi eg verið soleiðis sinnadur, at eg haldi rættast er at fara hövliga fram — ikki leypa fram av og heldur ikki at siga: best sum er, og so lata alt stöðga — og gamalt orð sigur, at fram kemur hann, ið hövliga fer.

Vónandi skilja øll, at her hugsj eg ikki einans um míni persónligu viðurskipti, men meira um mína bygd, mitt land og mítt fólk.

Eg gleði meg stórliga um ta framgongd, sum hevur verið og er í míni bygd og í Føroyum sum heild.

Hvat bygd míni viðvikur, lata vit liggja á hesum sinni. Latum okkum heldur kanna landsins viðurskipti.

Hin gamli afturhaldsandin við orðatakinum: best man vera sum er, hevði alt ov leingi alla makt og megi og alt ræðið her á landi okkra. Taladri nakar um nýmótans fiskifor, so fekk hann tað svar, at sluppurnar høvdu bjargað lívið í føroyingum gjøgnum nærum hundrað ár, og best mundi vera sum var. Eg royndi tá at greiða soleiðis frá hugsan míni, at sjálvt um foreldur okkara og ommur og abbar høvdu verið duglig og góð fólk, so kundu vit ikki um allar ævir lita á tey. Elli boyggir øll og eisini sluppurnar, og kappingin verður stórri og harðari, tann sum ikki ger seg búnað og kappingarforan við aðrar, má finna seg í at verða aftan fyrj onnur og kemur at ásanna orðatakið, ið sigur, at sein kúgv fær skitið gras. Eingin má skilja meg soleiðis, sum at eg vanvirði sluppurnar og okkara slupsfiskimenn og skiparar — nei, og nei — tvørtur ímóti — alla æru skulu sluppur við manning hava; men tíðin krevur nakað meira og krevur nakað heilt annað. Alla æru skal eg eisini veita øllum privatum initiativi; men um tað má eg siga tað sama sum um sluppurnar, at tíðin er broytt so nógv, at hitt privata initiativið orkar ikki at lyfta byrðurnar. Eingin privatur — ella nær — um eingin orkar longur at fara undir tað tunga takið, sum má takast fyrj at keypa og dríva tey for, sum fram tíðin krevur. Alla æru fá teir, sum hava sett seg fyrj línubátar og fyrj at fáa slík for til landið.

Men trolarar — hekkutrolarar og tilík for? — Hvør orkar at dríva teir?

Øll kenna vit sorgarsøguna um teir 3 portugalsktrolararnar. Her er tað hitt almenna, sum betalir gildið. Hetta skal ikki verða sagt sum brigsli móti nokrum; men eg noyðist at spyrja: Tólið hitt almenna at keypa tilíkar aftrat og dríva teir? — ella tólið hitt almenna at keypa og dríva einar 3—4 hekkutrolarar? — Eg veit, at svarið er nei, nei, og aftur nei. Men so er spurningurin: Hvat skulu vit tá gera? — Hitt privata initiativið orkar ikki — og hitt almenna orkar heldur ikki — hvat er so at gera? — Hetta er ein so álvarsamur spurningur, at hann má ikki standa ósvaraður. Her má svar fást og tað beinan vegin.

Ofta hevur verið brigslið javnaðarmonnum, at vit vilja drepa hitt privata initiativið. Onkur sigur og skrivar tilíkt tvælt enn tann dagin í dag. Men øll skilafólk skilja nu, at sannelikin er beint tvørturímóti. Javnaðarmenn hava altíð styðjað allar arbeidsskapandi fyrirkætur, og um nakar ella nakrir dagin í dag verða ser til okkara um stuðul til keyp av línuskipum, trolarum, hekku-

trolarum ella aðrum tilíkingum, vilja vit styðja, um so er, at vit siggja, at nakað akseptabilt initiativ stendur aftanfyrj; men at fáa fleiri »portugisrarar« at hanga sum kleppar á tí almenna — tað vilja vit ikki; tí tað tólið okkara samfelag ikki.

Eg eri ikki skipskonur, men tað sigst, at hekkutrolarar eru avgjørt tey fiskifor, sum koma at bera seg við tað, at har umborð verður arbeitt í øllum veðri, alt arbeid fer fram undir dekki, og maskinur gera nærum alt, sum har er at gera við fiskin t.d. til flak, fiskamjøl og lýsi — einki verður tveitt aftur í havið — alto ein flótandi »fabrikke«; men prisurin er 9 milj. kr.

Talan varð um ein tilíkan hekkutrolara nú aðrenn tingið fór heim. Tað kom tá fram, at lógtingið skuldi veðhalda fyrj 3 milj og 600 tús. kr. móti 2. prioriteti. — Høvdu teir 3 »portugisrararnar« ikki hingið sum triggir kleppar á lógtinginum, so høvdu tingmenn kanska vágað ser at sett hesar gott og væl 3½ miljón í vága; men at spæla »hasard« hildu summir seg ikki tora til, og tí varð fyrirbils eingin avgerð tikið í hesum máli.

Men so koma vit til tann avgerandi spurningin, sum eg ofta og títt havi havt frammi, og hesin spurningur ljóðar so: er tað ikki so, at hitt almenna má taka alt í sína hond? — Her meini eg ikki, at hitt almenna skal taka skip ella virkir frá teim privatum — tvørturímóti skulu vit framvegis styðja øll arbeidsgjevandi virkir á landi og sjógv — t.v.s. virkir og skip — lata tey verða á privatum hondum; men av tí, at alt ikki verða fullgjørt einans privat, so er tíðin komin, og hon er nú, tá ið hitt almenna má keypa og reka skip og virkir, seta ein stjóra, sum verður reidarj og hitt almenna keypir útgerð inn í stórum ikki bert til tey almennu skipini, men eisini til onnur, sum har skulu fáa alt biligari enn nú, og selir fyrj skip og onnur. Eisini má setast ein almennur bankj á stovn.

Meira um alt hetta seinri.

J. H. Danbjørg.

Gætið
føroyskar
BARNABØKUR!

NORÐOYA SPARIKASSI

tlf. 5043

stovnaður 1919

tlf. 5043

Sparikassin er opin kl. 10—12 og 14—16, leygardag 10—12½.

Lán verða givin móti veð í jørð og bygningum.

Renta av innskoti er 3½ % p. a. og av innskoti uppá uppsøgn 4 % p. a.

TRYGGINGARSAMBANDIÐ FØROYAR

Føroya Kríggstrygging . telf. 1090
Føroya Brunatrygging . telf. 1098

Føroya Sjóvátrygging . telf. 1090
Føroya Vanlukutrygging telf. 1721

Vit tryggja:

Bátar - skip - vøru - hús - innbúgv - ferðagóðs bilar o. a.

Føroyingar eiga at tryggja
í landsins egnu trygging

Útbjóðing

Vegna stýrið fyrj Klakksvíkar sjúkrahúsum verða tvey kloakk-arbeiði boðin út alment.

Útboðstillfarið fest við at venda ser til undirritaða.

Lisitasjónsfreistin endar mánadagin 28. maí 1962 kl. 14.00.

Kjartan Bærentsen,

verkfrøðingur, M.Ing.F.

Landavegur 56

TÓRSHAVN. — Telf. 2133.

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

FØROYA

BANKI

TÓRSHAVN tlf. 1350

Setið avloppspeningin í BANKAN

ar stendur hann tryggur, og har gevur hann rentu

INNLAN

við 3 mánaða uppsøgn 4% pro anno

BANKABÓK 3½% pro anno

KEKK-KONTO 2% pro anno

Ynskja tygum hægri rentu, kunnu tygum í bankanum keypa lánsbræv við lógtings- ella ríkiskassaábyrgd við umleið 7 % rentu.

ÚTBANKAR:

Í Eysturoy: Runavík, tlf. 7227
Fuglafirði, tlf. 64
Lorvík, tlf. 7
Skála, tlf. 7053
Í Norðoyum Klakksvík, tlf. 5274

Í Suðuroy: Tvøroyri, tlf. 32
Hvalba, tlf. 39
Vági, tlf. 130
Í Vágum: Miðvági, tlf. 7
Sandavági, tlf. 108
Sørvági, tlf. 88